

Visioon töötamisperioodi (01.09.2020-31.08.2025) eesmärkide kohta

Järgnev visioon lähtub Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia (edaspidi TÜ VKA) missioonist¹ tagada teadus-, kunsti- ja tehnoloogiavaldkondi lõimiva kõrghariduse kaudu omakultuurikeskselt mõtleval loovharitlaskonna järjekestvus Eesti ühiskonnas. TÜ VKA-l on täiesti unikaalne positsioon Eesti kultuuri- ja haridusmaastikul nii regionaalselt kui ka üleriigiliselt. Üks osa meie enesemääratlusest on väga selge ja kinnistunud: oleme Tartu Ülikooli üksusena rahvusvaheliselt tunnustatud pärimuskultuuri kandja ning omakultuuri kontseptsiooni edendaja, regionaalne haridus-, loome- ja arenduskeskus. Teisalt esitab muutuv maailma üha uusi väljakutseid: kuidas edukalt ühendada pärimus tänapäeva, rahvuslikkus rahvusvahelisuse, loomingulisus praktiliste lahendustega? Kuidas jõuda loominguga efektiivselt uute sihtgruppideni, kasutades muu hulgas tõhusalt kõrgtehnoloogilisi võimalusi? Seega iseloomustavad TÜ VKA enesemääratlust erinevad lood, millest osad on selged ja kinnistunud, teised seotud otsingute ja muutustega. TÜ VKA visiooni küsimus on laiemalt kogu Eesti küsimus, küsimus meie omakultuuri kestlikkusest, arengust ja mitmekesisusest. Selleks peame olema tõsiseltvõetav, oluline ja stabiilne partner nii kohalikule kogukonnale (alates teistest haridus- ja kultuuriasutustest kuni KOV-i, ettevõtjate ja erinevate vabaühendusteni), Tartu Ülikooli sees, aga ka laiemalt kogu Eesti haridus-, teadus-, kultuuri- ja ettevõtlusmaastikul. Sellel väljal tegutsedes loome eeldusi ja sidemeid, et hoida eesti kultuur elusas ja aktiivses kasutuses nii kodu- kui välismaal. Leian, et TÜ VKA on staadiumis, kus me ei vaja järgmisel viie aasta jooksul kolossaalseid reforme ja radikaalseid suunamuutusi, küll aga vajavad mõned olulised teemad värske pilguga üle vaatamist. Järgnevalt peatun lähemalt TÜ VKA nähtavusel ühiskonnas, koostöö arendamisel ja regionaalsel mõõtmel, õppe-, teadus- ja arendustegevusel, koostööl Tartu Ülikooliga ning juhtimisel ja infrastruktuuril.

TÜ VKA nähtavus ühiskonnas, koostöö arendamine, regionaalne mõõde

Selleks, et olla ühiskonnas arvamusiidid, peame keskenduma konkreetsetele fookusteemadele ja valdkondadele, mis käivad kokku TÜ VKA eesmärgi ja pädevustega. Nendeks teemadeks on pärimuskultuur, loomeettevõtlus ja kogukonnad. Ühelt poolt saame jätkuvalt ellu viia tavapäraseid tegevusi nagu eesti rahvusliku kultuuri ja kultuuripärandi uurimine ning õpetamine, erialaste rakendusuringute teostamine, valdkondlike arendusprojektide välja töötamine ja ellu viimine. Teiselt poolt näen koostöövõimalusi mitmete osapooltega, kes tegutsevad otseselt või kaudselt TÜ VKA fookusteemadega lähedastes valdkondades. Näiteks võiksime koostöös Eesti Rahvusringhäälinguga toota eesti omakultuuri ideed kandvaid kvaliteetseid multfilme või lastesaateid, mis tasakaalustaksid praegust inglisekeelset pakkumist. TÜ VKA-l on selliste projektide teostamiseks kogu vajaminev kompetents olemas: lavastajad, näitlejad, tantsijad, butafoorid, videostuudio, helistuudio, korraldusvõimekus.

Teiseks näiteks võib tuua sTARTUp Day festivali, millega TÜ VKA alustas väiksemal tasandil koostööd juba käesoleval aastal. TÜ VKA ja sTARTUp Day koostöös on võimalus teha midagi erilist, mis jätab kustumatu mälestuse enam kui 4000 osalejale 60-st riigist, aidates seeläbi levitada eesti omakultuuri ideed. Näiteks

---

¹ Allikas: Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia arengukava aastateks 2016-2020. Saadaval siin: www.kultuur.ut.ee/sites/default/files/www_ut/vkaarengukava2017-2020.pdf

tuua sisse taaskasutuse teema, identiteedi hoidmine ja positiivne loome, elustiili ettevõtlus. Kolmandaks näiteks võib tuua lähiaastate olulise koostöövõimaluse Tartu 2024 projektiga.

Kohalikul tasandil on koostöö osas juba palju tehtud – TÜ VKA esindajad osalevad enamikes regionaalsetes otsustuskogudes ja töögruppides, haridus- ja kultuurielu puudutavate sündmuste korraldamises jne, kuid leian, et koostöö saaks olla senisest tõhusam ja aktiivsem. Näiteks koostöö KOV-i või maakondliku arenduskeskusega rakendusuuringute tellimise, läbiviimise ja neist tulenevate järelduste ellurakendamise osas. TÜ VKA vajab jätkuvalt atraktiivseid loomeprojekte ja senisest suuremat kogukonna kaasamist, samuti aktiivsemat koostööd erinevate sidusgruppidega (gümnaasiumid, huvikoolid, väarikate ülikool). Kohalike turismiteenuste ja loomeettevõtluse edendamiseks võib kaaluda Viljandimaa olulisemate maakondlike arendus- ja koostööorganisatsioonidega ühise kompetentsikeskuse rajamist (jagatud füüsiline ruum ja teenused), mis oleks ainulaadne teadmus- ja arenduskeskus kogu Eestis, pakkudes erinevaid teenuseid kogu väärtusahela ulatuses alates temaatilistest rakendusuuringutest kuni mitmekülgse nõustamise ja spetsiifiliste toetusmeetmeteni erinevatel tasanditel. See oleks regionaalne innovatsioonikeskus, mis aitab tõhusalt seostada õpetatavaid erialasid ettevõtluse ja laiemalt uute arengutega ühiskonnas – väga heaks näiteks ja eeskujuks on siin TÜ Pärnu kolledži koostööprojekt KOBAR.

Õppe-, teadus- ja arendustegevus, koostöö Tartu Ülikooliga

Õppekavade arenduse osas on TÜ VKA-s toimunud viimastel aastatel olulised arengud ja paari aasta tagusest 15-st õppekavast (RAK 11, MA 4) on 2020/21 vastuvõtuks avatud 8 õppekava (RAK 5, MA 3). Kuna mitmed õppekavad on just hiljuti kaasajastatud, ei näe ma esialgu vajadust järgnevatel aastatel suurteks reformideks. Oluline on anda vähemalt 3-4 aastaks rahu ja jälgida 1-2 lennu puhul õppekava läbimist ning selle käigus analüüsida võimalikke arendusvajadusi. Sellegipoolest on mitmed väiksemad arendused võimalikud ja ka vajalikud. Näiteks kultuurikorralduse õppekaval on praegu kaks spetsialiseerumissuunda: muusika ja etenduskunstid. Samal ajal on Skandinaavias kultuurikorraldust õpetavates kõrgkoolides leviv tendents jagada valdkondlikud spetsialiseerumised vastavalt sellele, millist väärtuspakkumise loogikat need järgivad. Nii moodustavad näiteks elaval esitusel põhinevad valdkonnad (nt teater ja kontsertide korraldamine) ühe spetsialiseerumissuuna, disain ja kujutav kunst teise ning meediakorraldus kolmanda. Seega pean järgnevatel aastatel teatud õppekavade arendust vajalikuks ja ka loogiliseks jätkuks. Lisaks sellele soovin märkimisväärselt elavdada TÜ VKA rahvusvahelistumist mõlemal suunal 5-7%-ni töötajas- ja üliõpilaskonnast ning suurendada väliskoostööd ennekõike meie fookusvaldkondades.

Teaduses on TÜ VKA fookusteemadeks olnud pärandi uurimine, kogukondade uurimine ja loomemajandus. Nendel teemadel peaksime kindalsti jätkama ning vähemalt kogukondade ja loomemajanduse puhul suurendama rakendusuuringute osakaalu koostöös KOV-ide ja ettevõtetega. Kõige olulisemat arenguvajadust ja ühtlasi kõige suuremat võimalust lähiaastatel näen projektirahade kaasamises. Kui TÜ VKA eelarvemaht on viimase 5 aasta jooksul jäänud sisuliselt samaks, siis projektirahade osakaal on märkimisväärselt vähenenud ning personalikulude osakaal kasvanud umbes 60%-lt enam kui 80%-ni eelarvest. Selle trendi jätkumine kujutaks eksistentsiaalset ohtu TÜ VKA jätkusuutliku arengu tagamisele, mistõttu on hädavajalik kaasata TÜ VKA eelarvesse senisest oluliselt rohkem projektituluseid. See omakorda eeldab teatud muudatusi struktuuris, kuna peab muutuma üheks fookusteemaks.

TÜ VKA koostöö arendamist Tartu ülikooliga näen kolmes suunas. Esiteks Tartu Ülikooli Kunstide Keskuse kaudu saame jätkuvalt pakkuda loovust ja erinevaid esitlustehnikaid arendavaid aineid kogu üliõpilaskonnale. Teiseks saame tõhustada vastastikku kasulikku koostööd ülikooli teiste õppekavadega. Näiteks rahvusliku käsitöö osakonnal on head suhted arheoloogide ja etnoloogidega, keeleteadlased osalevad terminikomisjoni töös, etenduskunstide osakond arendab suhteid teatriteadlastega jne. Kolmandaks saab TÜ VKA kanda olulist vastutust ettevõtlusainete läbiviimisel kogu humanitaarteaduste ja kunstide valdkonnas. Saame edasi arendada ja laiemalt pakkuda 2019. aastal õppekvaliteedi auhinna pälvinud ettevõtlusõpet ning tuua TÜ VKA alla humanitaarteaduste spetsiifilised ettevõtluspädevustega seotud ained, viimase arenguna näiteks "Ettevõtluspädevused humanitaarteadustes" (HVVK.12.047).

Juhtimine ja infrastruktuur

Leian, et TÜ VKA-s on välja kujunenud võimekas juhtgrupp, tugevad visionääridest osakonnajuhatajad ja programmijuhid, kellega soovin koostööd jätkata. Enda võimaliku valituks osutumise korral olen läbi rääkinud kahe akadeemilist tausta omava kultuurikorralduse tippspetsialistiga, kes oleksid põhimõtteliselt valmis TÜ VKA meeskonnaga liituma. Ühe olulise struktuurse arenguna tunnetan vajadust arendus- ja innovatsiooniüksuse järele. Selle juhi peamiseks ülesandeks saab TÜ VKA missioonile vastavate projektide kavandamine ja nende elluviimiseks vajaliku rahastuse leidmine nii teadus- ja arendustegevuseks mõeldud toetustest kui ka erinevate koostöövormide kaudu nii KOV-i kui eraettevõtjatega. Mahukamate projektide algatamises ja vedamises näen suurt koostööpotentsiaali erinevate TÜ üksustega.

Järgneva viie aasta jooksul seisab uue juhi ees oluline väljakutse uuendada TÜ VKA infrastruktuuri ja muuta koolikeskkond kaasaegsemaks – grupitöö kohad, avatud auditooriumid, funktsionaalsed ühisruumid. Mitmed TÜ VKA hoonete osad on amortiseerunud ja vajavad lähiajal tähelepanu (nt Muusikamaja, peamaja fassaad ja vana osa ülemine korrus). Kaasajastamist või välja arendamist vajavad videostudio, Vilma õppetöökojad, 3D klass. Teatud juhtudel piisab kinnisvara maksimaalsest kasutuselevõtust (olemasolevate ruumide funktsionaalsuse tõstmisest, puuduva õppeinfra väljaehitamisest), teistel juhtudel on vaja täiendavaid investeeringuid (klaverid, kulusisendite digitaliseeritud ja tark juhtimine, ruumide avatud haldussüsteem).

Lõpetuseks

Olen valmis järgmised viis aastat pühenduma eelpool toodud visiooni elluviimisele ning isiklikus plaanis pean kõige olulisemaks, et saan seda teha koos ühtse, võimeka ja pühendunud meeskonnaga. Pooldan täielikult kaasavat juhtimisstiili ja mul on väga hea meel, et minu kandidatuurile on toetust avaldanud kogu VKA praegune juhtkond, kõik osakonnajuhatajad ning ka üliõpilasesindus (2019. aasta lõpus arvasid TÜ VKA üliõpilased mind "Aasta juht 2019" tiitli vääriliseks). See tähendab, et on loodud head eeldused ja valmidus igakülgselt ja avatud koostööks nii TÜ VKA praeguse koolipere kui TÜ-ga laiemalt.